að geyma fyrirskipanir um lækniseptirlit í hvert skipti, sem skipið fer frá Íslandi, bæði 70
að því er snertir farþegja og skipshöfnina, en slíkt eptirlit mundi verða öldungis óþol- 30 maí.
andi fyrir almenna ferðamenn, sem eru meiri hluti farþegja þeirra, er far taka með póstskipunum, og væri naumast hægt að koma því við án þess af því hlytist tafir fyrir póstflutninginn, sem væri lítt heppilegt. Væru póstgufuskipin því gjörð háð reglum útflutningalaganna, yrði ráðgjafinn að telja slíkt svo ósameinanlegt höfuðætlunarverki skipa þessara, að afleiðingin af útkomu slíkra laga yrði að verða sú, að póstskipin eptirleiðis yrðu að hætta með öllu við flutning útfara til annara landa. Hið sameinaða gufuskipafjelag hefur verið spurt um álit þess um þetta atriði, og er það á sama máli eins og nú var greint.

I allra þegnsamlegustum tillögum sínum viðvíkjandi þessu máli hefur ráðgjafinn því lagt það til, að lagafrumvarpið öðlist ekki staðfestingu, og hefur hans hátign konunginum hinn 15. þ. m. allramildilegast þóknazt, að samþykkja þá tillögu.

En ef alþing skyldi finna ástæðu til að hreifa máli þessu af nýju, og ef þingið eptir nýja yfirvegun og með hinar nefndu afleiðingar fyrir augum skyldi halda áfram ósk sinni um slík lög, sem hjer er um að ræða, þá álítur ráðgjafinn málið ekki svo miklu skipta, að hann þá muni ráða til þess að synjað verði um uppfylling slíkrar óskar. En eptir því sem málið nú liggur fyrir, getur ráðaneytið ekki annað en álitið vafasamt, að mál þetta hafi verið nægilega íhugað, sjerstaklega hvort þingið hefur gjört sjer ljóst, að staðfesting lagafrumvarpsins mundi hafa þá afleiðingu, að útflytjendur eptirleiðis væru algjörlega útilokaðir frá að nota póstskipin, er einkum þegar svo stendur á, að útflytjendur hafa beðið tímum saman á einhverri höfninni eptir komu útlends útfaraskips, sem þeim hefur verið heitið fari með, en sem ekki kemur, væri lítt heppileg tilhögun, að minnsta kosti fyrir útfarana, og ef til vill einnig frá almennu sjónarmiði skoðað.

Þetta læt jeg ekki hjá líða þjónustusamlega að tjá yður, herra landshöfðingi, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar í B-deild Stjórnartíðindanna.

Brjef ráðgjafans fyrir Ísland *til landshöfðingja* **um sóttnæmi af innfluttum** 71
húðum. — Í þóknanlegu brjefi, dags. 28. febr. þ. á. hafið þjer, herra landshöfðingi, 1. júní.
skýrt frá því, að á hinum síðari árum hafi það orðið æ tíðara að miltisbrandur hafi komið fyrir í nautpeningi á Íslandi, stungið sjer niður á bæ og bæ, og optast drepið alla nautgripi á þeim bæjum, þar sem sýkin hefir komið, og sumpart einnig hesta, en hafi orðið varnað frekari útbreiðslu; takið þjer fram, að optastnær, ef ekki ætíð, hafi menn þókst geta rakið uppruna sjúkdómsins til ósútaðra húða, sem aðfluttar hafi verið frá útlöndum; en aðflutningur þessi fer vaxandi ár frá ári. Er það álit manna, að skepnur þær, er sýkst hafa, hafi fengið sýkina af því að drekka úr lækjum eða pollum, þar sem slíkar innfluttar húðir, er þá að líkindum hafa verið af skepnum, sem drepist hafa úr miltisbrandi, hafa verið lagðar í bleyti. Vegna hinnar ákaflega miklu hættu, sem landbúnaðinum væri búin, ef þessi sjúkdómur næði að breiðast út, hafið þjer vakið máls á því, hvort ekki mundi vera ástæða til, að banna það annaðhvort með lögum eða yfirvaldsboði, að ósútuð skinn sjeu flutt inn til Íslands nema þau sjeu verkuð eða með þau hafi verið farið á þann hátt, er dýralæknar telji örugga trygging fyrir því, að sóttnæmi geti ekki í þeim leynzt, er geti orðið valdandi að miltisbrandi eða öðrum sóttnæmum sjúkdómum meðal húsdýranna.

Um leið og jeg sendi yður hjer með og vísa til eptirrits af ummælum heil-

71 brigðisráðsins fyrir dýralækningar,* er ráðaneytið hefur spurt um álit þess um málið,
1. júní skal jeg jafnframt því að biðja yður að hlutast til um, að athygli almennings sje leitt að því, á þann hátt, er þjer álítið hentugastan, hve mikil hætta það er að þessu leyti, að leggja húðir í bleyti í pollum eða straumlygnum lækjum, þjónustusamlega biðja mjer tjáð þóknanlegt álit yður um það, hvort gjörandi sje að koma á traustu eptirliti með því, að hlýtt sje fyrirskipun í þá átt, sem heilbrigðisráðið bendir til, að allar innfluttar húðir sjeu lagðar 1 dag í klórkalks uppleysingu, til þess að drepa sóttnæmi í þeim, án þess að slíkt væri meiri byrði, en kostnaði svaraði, fyrir alla hlutaðeigendur, sem verður að teljast mjög vafasamt. Ef þjer teljið þetta gjörandi, og auk þess álítið slíka ráðstöfun nægilega rökstudda af öllum málavöxtum sem fyrir hendi eru, þá eruð þjer beðinn að koma fram með uppástungu til laga um þetta efni, með því að slík skipun og tilheyrandi ákvarðanir um eptirlit verða að koma fram í lagaboði.

72 **Brjef landshöfðingja** *til amtmannsins í suðuramtinu og vesturamtinu* **um**
9. júní **endurgreiðslu á veittum sveitarstyrk.** — Í þóknanlegu brjefi, dags. 1. apríl síðastl. hafið þjer, herra amtmaður, eptir beiðni bæjarfógetans í Reykjavík skotið til mín úrskurði amtmannsins í norður- og austuramtinu, dags. 31. marz f. á. er neitar að skylda Öngulstaðahrepp í Eyjafjarðarsýslu til að endurgjalda fátækrasjóði Reykjavíkur 69 krónur 42 aura, er árið 1884 var lagt fram af tjeðum fátækrasjóði með Steingrími nokkrum Sveinbjarnarsyni, sem er viðurkenndur sveitlægur í Öngulstaðahreppi, og hafið þjer farið fram á, að úrskurður amtmannsins í norður- og austuramtinu verði úr gildi felldur, og Öngulstaðahreppur skyldaður til að greiða umrædda upphæð til fátækrasjóðs Reykjavíkur.

Skjöl málsins sýna, að ofannefndur Steingrímur Sveinbjarnarson hefur í aprílmánuði 1884 orðið hjálparþurfi fyrir sjúkleika sakir, og gátu ættingjar hans ekki veitt honum nauðsynlega hjálp; var honum þá að tilhlutun fátækrastjórnar Reykjavíkur kom-

---

*) Í brjefi heilbrigðisráðsins er kveðið svo að orði:

»Ráðið sjer sjer ekki fært að benda á neina meðferð á skinnum, aðra en sútun, er veiti nægilega tryggingu gegn flutningi sóttnæmis, nema ef hægt væri að fyrirskipa, að öll ósútuð skinn eða húðir sem inn eru fluttar, skuli látnar liggja einn dag í klórkalkuppleysingu (1 : 12) áður en þær eru seldar; vjer getum, eins og gefur að skilja, ekki gjört oss glögga hugmynd um, að hve miklu leyti unnt er, eptir því sem til hagar á Islandi, að koma í framkvæmd nægilega tryggu eptirliti með því, að slíkri ráðstöfun væri hlýtt; en að líkindum er ástæða til að efast um, að því verði komið í kring; og geti það ei orðið, þá verður ekki sjeð annað en að það sje eina ráðið, að banna algjörlega allan innflutning á ósútuðum skinnum, nema svo sje, að slíkt bann hefði í för með sjer svo mikil óþægindi fyrir landsmenn, að álíta verði, að sá mögulegleiki, að sóttnæmir sjúkdómar meðal húsdýranna geti hlotizt af innflutningi ósútaðra skinna, verði álitinn tiltölulega ljettbærari af tvennu, heldur en bannið, en til þess að geta leyst úr því vantar ráðið vitanlega nauðsynlegan kunnugleik.

Eins og skjölin bera með sjer álíta menn að sjúkdómurinn breiðist einkanlega út á þann hátt, að innflutt, ósútuð skinn hafa verið lögð í bleyti í pollum eða lækjum, sem skepnur síðan hafa drukkið úr. Með því að síður er hætt við útbreiðslu sóttnæmisins á þennan hátt ef skinnin eru bleytt upp í straumhörðu vatni, þá leyfir ráðið sjer þjónustusamlega að skjóta því til ráðaneytisins, hvort það ekki undir öllum kringumstæðum mundi vera heppilegt að athygli alþýðu væri með opinberum auglýsingum frá yfirvöldunum eða á annan hátt leitt að háska þeim, sem í ofanumræddu tilliti getur stafað af því að leggja ósútaðar húðir í bleyti í pollum eða straumlygnu vatni.«